

Høgskulen
på Vestlandet

SAMSPEL
BEREKRAFT
NYSKAPING

Internkontroll og internrevisjon

Styreseminar 5/19

Seksjon for virksomhetsstyring og internrevisjon
Sogndal
25.september 2019

Internkontroll og internrevisjon

- › Direktoratet for økonomistyring har følgende definisjonar på internkontroll og internrevisjon:
- › Internkontroll

«Internkontroll er en prosess, gjennomført av foretakets styre, ledelse og ansatte som er utformet for å gi rimelig sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen følgende områder:

- *Målrettet og effektiv drift*
- *Pålitelig rapportering*
- *Overholdelse av lover og regler»**

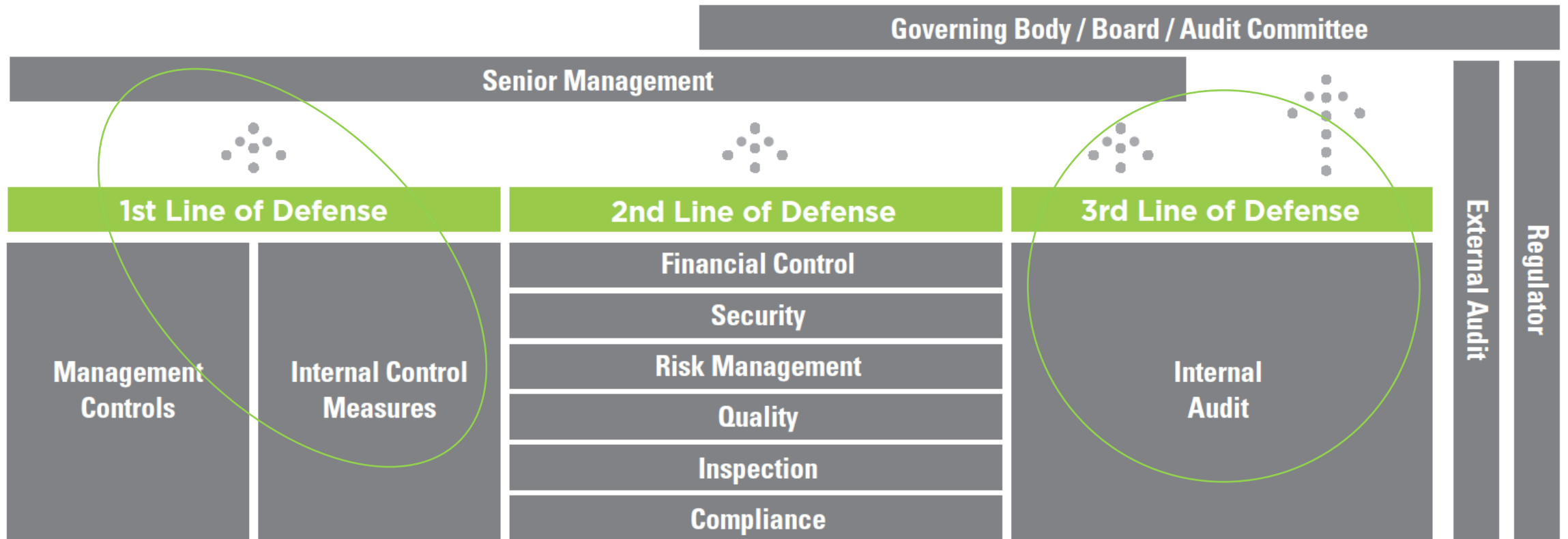
- › Internrevisjon

*«Internrevisjon er en uavhengig, objektiv bekreftelses- og rådgivningsfunksjon som har til hensikt å tilføre merverdi og forbedre organisasjonens drift. Den bidrar til at organisasjonen oppnår sine målsettinger ved å benytte en systematisk og strukturert metode for å evaluere og forbedre effektiviteten og hensiktsmessigheten av organisasjonens prosesser for risikostyring, styring og kontroll og governance.»***

Internkontroll og internrevisjon

Figure 2. Three Lines of Defense Model

The Three Lines of Defense in Effective Risk Management and Control, The Institute of Internal Auditors, January 2013

Internkontroll

Internkontroll - rammeverk

Økonomiregelverket §14:

Reglementets § 14 setter følgende krav til virksomhetens internkontroll:

Alle virksomheter skal etablere systemer og rutiner som har innebygd intern kontroll for å sikre at:

- a) beløpsmessige rammer ikke overskrides og at forutsatte inntekter kommer inn
- b) måloppnåelse og resultater står i et tilfredsstillende forhold til fastsatte mål og resultatkrav, og at eventuelle vesentlige avvik forebygges, avdekkes og korrigeres i nødvendig utstrekning
- c) ressursbruken er effektiv
- d) regnskap og informasjon om resultater er pålitelig og nøyaktig
- e) virksomhetens verdier, herunder fast eiendom, materiell, utstyr, verdipapirer og andre økonomiske verdier, forvaltes på en forsvarlig måte
- f) økonomistyringen er organisert på en forsvarlig måte og utføres i samsvar med gjeldende lover og regler, herunder at transaksjoner er i samsvar med underliggende forhold
- g) misligheter og økonomisk kriminalitet forebygges og avdekkes

Bestemmelser om økonomistyring i staten kap 2.4:

2.4 Internkontroll

Alle virksomheter skal etablere internkontroll. Virksomhetens ledelse har ansvaret for å påse at internkontrollen er tilpasset risiko og vesentlighet, at den fungerer på en tilfredsstillende måte og at den kan dokumenteres. Internkontroll skal primært være innebygd i virksomhetens interne styring.

Internkontrollen skal forhindre styringssvikt, feil og mangler slik at

- a) beløpsmessige rammer ikke overskrides og at forutsatte inntekter kommer inn
- b) måloppnåelse og resultater står i et tilfredsstillende forhold til fastsatte mål og resultatkrav, og at eventuelle vesentlige avvik forebygges, avdekkes og korrigeres i nødvendig utstrekning
- c) ressursbruken er effektiv
- d) regnskap og informasjon om resultater er pålitelig og nøyaktig

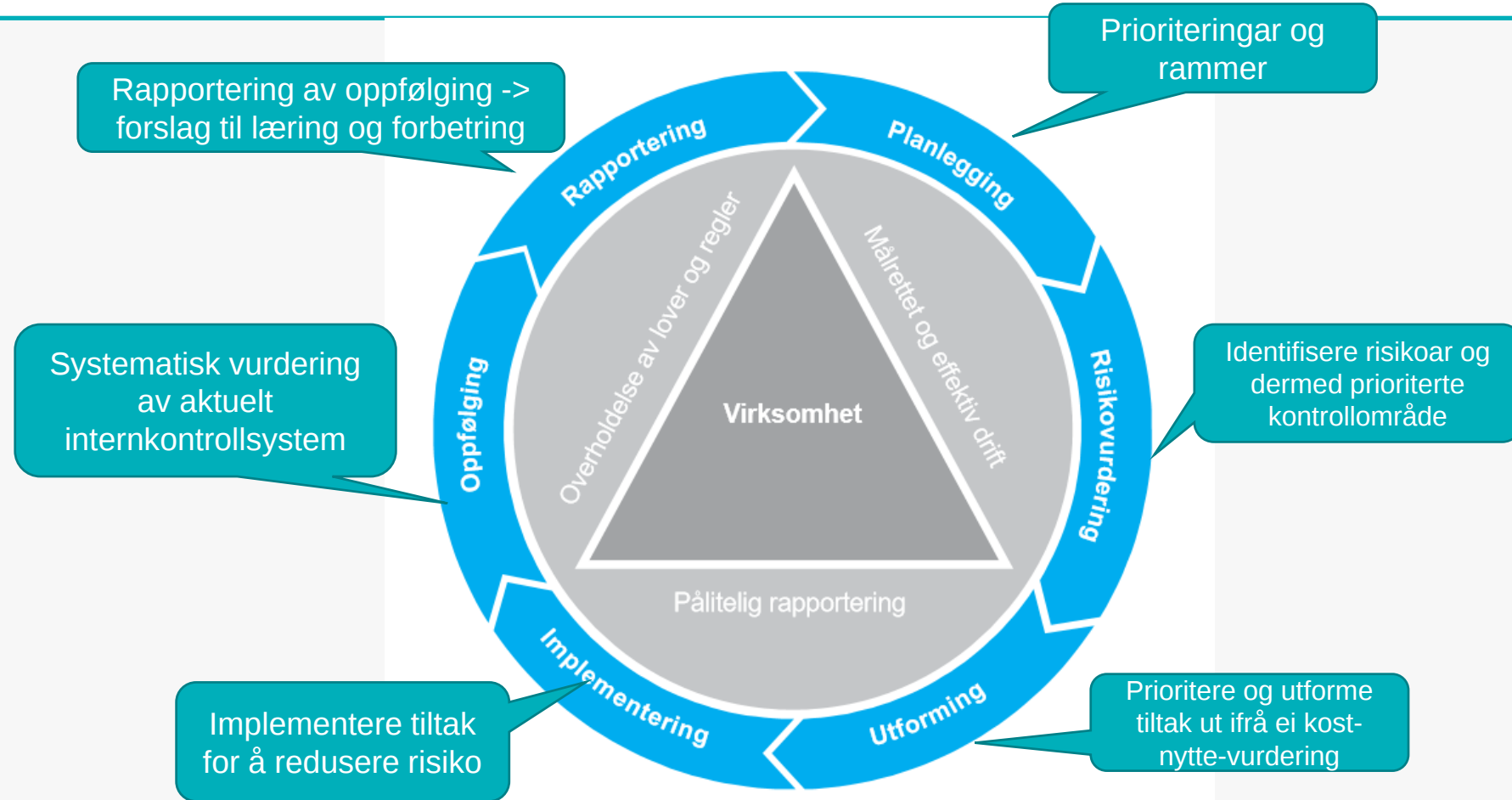
31

- e) virksomhetens verdier, herunder fast eiendom, materiell, utstyr, verdipapirer og andre økonomiske verdier, forvaltes på en forsvarlig måte
- f) økonomistyringen er organisert på en forsvarlig måte og utføres i samsvar med gjeldende lover og regler, herunder at transaksjoner er i samsvar med underliggende forhold
- g) misligheter og økonomisk kriminalitet forebygges og avdekkes

For å kunne utøve nødvendig internkontroll, skal virksomhetens ledelse etablere systemer, rutiner og tiltak med vekt på blant annet følgende faktorer:

- a) ledelsens og tilsattes kompetanse og holdning til resultatoppfølging og kontroll
- b) identifisering av risikofaktorer som kan medvirke til at virksomhetens mål ikke nås, og korrigerende tiltak som med rimelighet kan redusere sannsynligheten for manglende måloppnåelse
- c) sikring av kvaliteten i den interne styringen, herunder forsvarlig arbeidsdeling, og produktivitet i arbeidsprosessene
- d) informasjonsrutiner som sikrer at viktig og pålitelig informasjon av betydning for måloppnåelsen kommuniseres på en effektiv måte
- e) rutiner for behandling og læring av vesentlig informasjon

Internkontrollprosessen

Figur 1: Internkontrollsystemet.

Kjennetegn på effektiv internkontroll

Forankra hjå
leiinga

Tilpassa verksemda
sin eigenart, risiko og
kor vesentleg den er

Ansvar,
myndigheit og
rollar må vere
tydeleggjort

Integrert i verksemda
si styring, prosessar
og aktivitetar

Formalisert og
dokumentert,
kommunisert og
tilgjengeleggjort

Etterlevd og
systematisk
fylgt opp

Heilskapleg

Internrevisjon

Kva er internrevisjon i staten?

- › Ein funksjon som rapporterer til øvste leiinga i verksemda.
- › Gir risikobaserte og objektive stadfestingar, råd og innsikt om tilstanden på verksemdstyringa, inkludert risikostyring og internkontroll.
- › Skal gje meirverdi og forbetre verksemda si drift og bidra til at ein når fastsette mål.
- › Riksrevisjonen – grenseflater.

Kravene til internrevisjon i staten

- › Bestemmelser om økonomistyring pkt. 2.2 (viser til rundskriv 117).
- › R-117 Internrevisjon i statlege verksemder
 - › **Krav til å vurdere** bruk av IR for verksemder med inntekter eller utgifter over MNOK 300 etter fastsette kriterium
 - ✓ Størrelse
 - ✓ Kompleksitet
 - ✓ Vesentleg
 - ✓ Risiko
 - ✓ Modenhet og kvaliteten på styring og kontroll
 - › **Krav til innretning** av internrevisjonen
 - ✓ Organisering
 - ✓ Kompetanse og revisjonsplanar
 - ✓ Standardar
 - ✓ Informasjon frå verksemda
- › Utvikling og trendar
 - ✓ Bilagsrevisjon => komplekse analyser.
 - ✓ Gjer vi tinga riktig => Gjer vi dei riktige tinga.
 - ✓ Operasjonelt => strategisk nivå.

Rundskriv R

Samtlige departementer
Statsministerens kontor

Nr. R-117	Vår ref 14/3305	Dato 29.09.2016
--------------	--------------------	--------------------

Internrevisjon i statlige virksomheter

Rundskrivet er fastsatt av Finansdepartementet med hjemmel i reglement for økonomistyring i staten § 3.

1. Innledning

Internrevisjon er en uavhengig, objektiv bekreftelses- og rådgivningsfunksjon som har til hensikt å tilføre merverdi og forbedre organisasjonens drift. Statlige virksomheter kan bruke internrevisjon som en del av virksomhetens system for styring og kontroll, jf. krav til virksomhetenes interne styring i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene») punkt 2.2.

Finansdepartementet fastsetter i det foreliggende rundskrivet nærmere retningslinjer for internrevisjon i statlige virksomheter. Formålet med kravene er å etablere mer forutsigbare rammer for internrevisjon i staten og tilrettelegge for økt bruk av internrevisjon, i hovedsak basert på den enkelte virksomhets vurdering av eget behov.

Rundskrivet erstatter rundskriv R-117 av 20. mai 2015. I den nye utgaven er det i punkt 4 tatt inn omtale av internrevisjon fra bestemmelsene punkt 2.2. Videre er det gjort endringer ved at fristen for første vurdering av bruk av internrevisjon (1. mai 2016) er tatt ut.

2. Rundskrivets innhold

Rundskrivet inneholder nærmere retningslinjer for internrevisjon i statlige virksomheter. Det stilles krav om at alle virksomheter med samlede utgifter eller samlede inntekter over 300 mill. kroner, skal vurdere om de bør bruke internrevisjon (jf. punkt 4). Dette gjelder for virksomheter som ikke allerede har etablert, eller besluttet å etablere, en internrevisjon. Det stilles i tillegg krav til innretningen av

Ulike internrevisjonsmodeller

Modell 1 – eiga organisatorisk eining med fast tilsette revisorar

Modell 2 – tilsett revisjonssjef med team frå eiga verksemd

Modell 3 – tilsett revisjonssjef som kjøper eksterne tenester

Modell 4 – felles internrevisjonsfunksjon på tvers av liknande verksemdar

Modell 5 – full outsourcing

Modell 1 (16 stk.) Eiga organisatorisk eining med fast tilsette revisorar	Modell 2 (3 stk.) Tilsett revisjonssjef med team frå eiga verksemd	Modell 3 (3 stk.) Tilsett revisjonssjef som kjøper eksterne tenester (co-sourcing)	Modell 4 (8 stk.) Felles internrevisjonsfunksjon på tvers av liknande verksemdar	Modell 5 (15 stk.) full outsourcing
Politi- og lensmannsetaten (+ Oslo politidistrikt)	Kriminalomsorgsdirektoratet	Høgskolen i Sørøst-Norge	Nasjonal sikkerhetsmyndighet	Direktoratet for e-helse
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	Statens kartverk	Helsedirektoratet	Universitetet i Stavanger	Fiskeridirektoratet
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	Havforskningsinstituttet	Oslo Met (Høgskolen i Oslo og Akershus)	Universitetet i Agder	Garantiinstituttet for eksportkreditt
Nasjonalt folkehelseinstitutt			Høgskulen på Vestlandet (Høgskolen i Bergen)	Universitet i Tromsø-Norges arktiske universitet
Kystverket			Forsvarsmateriell	Høgskolen i Østfold
Mattilsynet			Forsvarsbygg	Veterinærinstituttet
Arbeids- og velferdsetaten			Forsvarets forskningsinstitutt	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
Norges Forskningsråd			Forsvarsdepartementet	Statped
Forsvarssjefens internrevisjon			Universitetet Nord	Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO)
Skatteetaten				Jernbanedirektoratet (Jernbaneverket)
Sjøfartsdirektoratet				Norges miljø- og biovitenskapelige universitet sjekk (NMBU)
Statens vegvesen				Statens pensjonskasse
Statsbygg				Universitetet i Bergen
Tolletaten				Forvaltingsorganet for Opplysningsvesenets fond
Utlendingsdirektoratet				
Universitetet i Oslo				

Internrevisjon ved HVL

- › Universitetet i Stavanger (UiS), Universitetet i Agder (UiA), Nord Universitet (Nord) og Høgskolen i Bergen (HiB) etablerte hausten 2012 eit prosjekt om samarbeid for etablering og gjennomføring av internrevisjon (SAK-midlar frå KD).
- › Prosjektet gjennomførte tre revisjonar i prosjektperioden, og blei vurdert som vellukka. HVL har fortsett dette samarbeidet, og det vert no utført to revisjonar årleg.
- › Dette revisjonssamarbeidet er ikkje til hinder for å kjøpe eksterne revisjonstenester i tillegg.
- › Gjennomførte revisjonar:
 - › *Våren 2013 Representasjon og bevertning*
 - › *Våren 2014 Anskaffingar/innkjøp*
 - › *Hausten 2014 Internkontroll og risikovurderingar*
 - › *Våren 2016 Reiserekningar*
 - › *Hausten 2016 Datalagring og personvern*
 - › *Våren 2017 Sidegjeremål/bierverv*
 - › *Hausten 2017 Stipendiatar/KD-finansierte rekrutteringsstillingar med fokus på tilsetjingsprosessen*
 - › *Våren 2018 Overtid*
 - › *Hausten 2018 Søknadsprosessen i FoU-søknadar*
 - › *Våren 2019 Varsling av kritikkverdige forhold*

Felles internrevisjonsfunksjon på tvers av liknande verksemder

- › Fordelar:
 - › Kunnskaps-delning og kunnskapsoverføring på tvers av prosjekt og verksemder.
 - › Lågare opplærings- og kompetanseutviklingskostnader.
 - › Meir robust fagmiljø.
 - › Lærerikt og stimulerande å inngå i et breiare og større miljø.
- › Ulemper:
 - › Prioritering mellom verksemder.
 - › Prioritering mellom ønska revisjonar.
 - › Innomhus – objektivitet, habilitet og legitimitet.

Oppsummering

- › Internkontroll = ein prosess
 - › Internrevisjon = ein funksjon
-
- begge delar bidreg til å sikre god styring og kontroll
- › Internkontroll er vi pålagt å ha.
 - › Internrevisjon er vi pålagt å vurdere å ha.
 - › Styret si rolle;
 - › Internkontroll – i hovudsak ei «prosesseigarrolle».
 - › Internrevisjon – direkte linje mellom internrevisjon og styret.
 - › Ulike modellar for internrevisjon

